

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

02 decembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători –Constantin Alerguș, Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti,
Petru Moraru

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de inculpatul Miron Nicolae și avocatul acestuia Musteață Sergiu, împotriva sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 28 februarie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 aprilie 2014, în cauza penală în privința lui

Miron Nicolae Vasile,

născut la 28 decembrie 1951, originar și domiciliat în mun. Chișinău, com. Tohatin, str. Ștefan cel Mare, nr. 40.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. de la 18 ianuarie 2013 - pînă la 28 februarie 2014; (instanța de fond);

2. de la 26 martie 2014 - pînă la 29 aprilie 2014; (instanța de apel);

3. de la 18 iulie 2014 - pînă la 02 decembrie 2014; (instanța de recurs ordinar).

Procedura prevăzută de art.431 alin.(1) pct.1¹⁾ Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 28 februarie 2014, procesul penal în privința lui Miron Nicolae, în baza art. 361 alin. (1) Cod penal a fost încetat, pe motivul expirării prescripției tragerii la răspundere penală, iar în baza art. 310 alin. (1) Cod penal, procesul penal a fost încetat din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, Miron Nicolae, primind prin poștă de la Primărie scrisoarea nr. 125 din 22.05.2007, în care era indicat că la scrisoare s-a anexat extrasul nr. 541 din procesele – verbale nr. 2-3,5-6 din 08.06.2000 a Comisiei de Privatizare a bunurilor întreprinderii agricole “Valea Trandafirilor” din com. Tohatin, mun. Chișinău, în care în locul sintagmei din rubrica nr. 6 - “Alte mijloace fixe” era înscrisă

sintagma "Instalație de tăiat lemn (pilorama) la suma de 915 lei", unde dându-și seama că înscrisul este falsificat, a deținut și folosit extrasul nominalizat fals, document oficial care acordă drepturi, prezentându-l ulterior în instanțele de judecată și în rezultatul acestor acțiuni, la data de 23.07.2008 Colegiul Civil și de Contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a obligat O.C.T. Chișinău să înregistreze dreptul de proprietate a lui Miron N. asupra instalației de tăiat lemn (pilorama), iar la 18.11.2008 OCT Chișinău a înregistrat obiectul "pilorama" cu drept de proprietate pe numele lui Miron Nicolae.

Tot el, Miron Nicolae, de către organul de urmărire penală a fost învinuit în aceea că, din interes material, după falsificarea sintagmei din rubrica nr. 6 - "Alte mijloace fixe" din extrasul nr. 541 din procesele - verbale nr. 2-3,5-6 din 08.06.2000 a Comisiei de Privatizare a bunurilor întreprinderii agricole "Valea Trandafirilor" din com. Tohatin, mun. Chișinău, înlocuind-o cu sintagma "Instalație de tăiat lemn (pilorama) la suma de 915 lei", precum și a falsificat semnătura din numele cet. Bobicova Raisa în rubrica Primarul din documentul oficial indicat, care acordă drepturi și a prezentat respectiva probă falsă în instanțele de judecată civilă unde a participat în calitate de reclamant și în rezultatul acestor acțiuni la data de 23.07.2008 Colegiul Civil și de Contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a obligat O.C.T. Chișinău să înregistreze dreptul de proprietate a lui Miron N. asupra instalației de tăiat lemn (pilorama), iar la 18.11.2008 OCT Chișinău a înregistrat obiectul "pilorama" cu drept de proprietate pe numele lui Miron Nicolae.

3. Nefiind de acord cu sentința instanței de fond au declarat apel:

- avocatul Musteață Sergiu în numele inculpatului, care a solicitat casarea sentinței contestate și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Miron N. să fie achitat pe motivul lipsei faptului infracțiunii.

În argumentarea soluției solicitate apelantul a invocat următoarele:

- concluzia instanței de fond referitor la faptul că deși inculpatul nu a falsificat documentul oficial fals acesta cunoștea că înscrisul este fals este eronată, din care motiv instanța de judecată a încălcat limitele judecării cauzei penale, conform căroră cauza urmează a fi examinată în conformitate cu învinuirea înaintată de partea acuzării, iar învinuirea procurorului de

careva fals, confecționarea documentului de către inculpat și aplicarea de semnături false, s-a dovedit a fi nefondată, nefiind confirmată prin careva probe;

Prin declarațiile martorilor Postolachi I., Iosob I., Plăcintă N. s-a confirmat că circumstanțele de fapt conținute în documentul indicat de acuzare ca fiind fals, sunt veridice, în sensul transmiterii obiectului „Pilorama” inculpatului în baza unei hotărâri.

- acuzatorul de stat, care a solicitat casarea parțială a sentinței în partea achitării inculpatului în baza art. 310 alin. (1) Cod penal și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Miron N. să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 Cod penal, cu încetarea procesului penal în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

În motivarea cererii de apel procurorul a indicat că, instanța de fond bazându-și concluzia doar pe declarațiile inculpatului, fără a da o justă apreciere raportului de expertiză nr. 118 din 16.03.2011 și declarațiilor martorilor Sajen V., Braghiș V., Braghiș N. și Bobicova R., greșit a încetat procesul penal pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 aprilie 2014 apelul avocatului Mustață S. în numele inculpatului Miron N. a fost respins ca nefondat, iar apelul acuzatorului de stat a fost admis, casată parțial sentința contestată și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, procesul penal în privința lui Miron Nicolae în baza art. 310 alin. (1) Cod penal, a fost încetat în legătură cu expirarea termenului prescripției atragerii la răspundere penală.

5. În argumentarea soluției sale instanța de apel a constatat că Miron Nicolae, din interes material, după falsificarea sintagmei din rubrica nr. 6 - “Alte mijloace fixe” din extrasul nr. 541 din procesele – verbale nr. 2-3,5-6 din 08.06.2000 a Comisiei de Privatizare a bunurilor întreprinderii agricole “Valea Trandafirilor” din com. Tohatin, mun. Chișinău, înlocuind-o cu sintagma “Instalație de tăiat lemn (pilorama) la suma de 915 lei”, precum și a falsificat semnătura din numele cet. Bobicova Raisa în rubrica „Președintele comisiei de Privatizare” și cet. Petrea Gheorghe, în rubrica „Primarul” din documentul

oficial indicat, care acordă drepturi, a prezentat respectiva probă falsă în instanțele de judecată și în rezultatul acestor acțiuni la data de 23.07.2008 Colegiul Civil și de Contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a obligat O.C.T. Chișinău să înregistreze dreptul de proprietate a lui Miron N. asupra instalației de tăiat lemn (pilorama), iar la 18.11.2008 OCT Chișinău a înregistrat obiectul "pilorama" cu drept de proprietate pe numele lui Miron Nicolae.

Astfel, instanța de apel a conchis că, prin acțiunile sale Miron Nicolae a falsificat probele în procesul civil, fiind participant la proces, prin ce a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 310 alin. (1) Cod penal.

În continuare, Colegiul penal a menționat că, instanța de fond la pronunțarea sentinței, eronat a apreciat probele, fără a ține cont de cerințele art. 101 Cod de procedură penală.

Totodată Curtea de Apel a relevat că, declarațiile martorilor Sajen V., Braghiș V., Bobicov R., Miron U., Postolachi I., Braghiș N., Petrea Gh., combat argumentele inculpatului precum că dînsul nu a comis infracțiunile imputate și confirmă faptul că anume Miron N., urmărind scopul obținerii anumitor drepturi a deținut, păstrat și a folosit documentele oficiale false, prin ce a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 361 alin. (1) Cod penal, ulterior, tot el, din interes material, a falsificat probele în procesul civil prin ce a comis infracțiunea prevăzută de art. 310 alin. (1) Cod penal.

În continuare Colegiul penal a considerat că declarațiile martorului Iosob I., Plăcintă N. și Șendrea I. nicidecum nu-l dezvinovățesc pe inculpat de comiterea infracțiunilor incriminate, deoarece ele se combat de cumulumul de probe, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice, care coroborează între ele și cu certitudine demonstrează că anume Miron N. a comis infracțiunile incriminate.

Versiunea inculpatului precum că acest bun a fost transmis de către membrii grupului în contul efectuării de către el a unor lucrări agricole, a fost respinsă deoarece ultimul nu a prezentat careva probe în acest sens, iar martorii Sajen V., Bobicov R., Miron U. și Postolachi I. au declarat că nu a avut loc careva adunare unde s-ar fi hotărât de a transmite bunul lui Miron N. și nu s-au întocmit careva acte în acest sens.

Colegiul penal a conchis că, instanța de fond l-a condamnat pe Miron N. în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, încetînd totodată procesul penal în

legătură cu expirarea termenului de prescripție însă, în continuare neîntemeiat a încetat procesul penal în baza art. 310 alin. (1) Cod penal, pe motiv că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii.

În argumentarea concluziei date Curtea de Apel a menționat că Miron N. s-a aflat în litigiu cu OCT Chișinău, privind obligarea înregistrării dreptului de proprietate asupra instalației de tăiat lemn – pilorama. Astfel, în cadrul ședințelor de judecată inculpatul a prezentat extrasul nr. 541 cu conținutul denaturat, fals, fapt care a fost constatat prin raportul de expertiză nr. 118 din 16.03.2011. Prin urmare, în baza acestui extras, inculpatul a obținut decizia Curții Supreme de Justiție din 23.07.2008, favorabilă lui, prezentînd în judecată o probă falsă, prin ce a comis infracțiunea prevăzută de art. 310 alin. (1) Cod penal.

6. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar inculpatul Miron N. și avocatul acestuia Musteață S., care invocînd temeiurile de drept prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală a solicitat casarea deciziei contestate cu transmiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În argumentarea soluției solicitate recurenței au invocat următoarele:

- instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt, atunci cînd a constatat că lui Miron N. nu i-a fost cedat obiectul „instalație de tăiat lemn”;

- încălcarea dreptului inculpatului la apărare, prin faptul că instanța a respins nemotivat cererea apărării de a fi audiat în calitate de martor expertul;

- instanța de apel nu și-a argumentat soluția prin care a respins declarațiile martorilor apărării;

- instanța urma a da o apreciere critică declarațiilor martorilor Braghiș N. – pe motiv că nu sunt veridice, Petrea Gh., care a dat depoziții neconcrete ceia ce denotă faptul că ultimul ascunde ceva;

- în cadrul cercetării judecătorești nu s-a confirmat faptul că anume inculpatul ar fi falsificat semnătura primarului;

- apărarea a invocat mai multe argumente și probe care confirmă nevinovăția inculpatului, însă instanța de apel le-a ignorat, fără a se pronunța asupra lor și fără a le combate;

- în speță nu sunt întrunite careva elemente ale infracțiunii de fals în

acte publice și falsificare de probe.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat de inculpatul Miron N. și avocatul acestuia Musteață S., menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, deoarece argumentele invocate de recurenți țin de aprecierea probelor, pe când instanța de recurs examinează erorile de drept comise de instanțele ierarhic inferioare.

8. Judecând recursul în raport cu materialele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.427 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul în care nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Conform art.52 Cod penal se consideră componență de infracțiune totalitatea semnelor obiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă.

Potrivit prevederilor art. 113 Cod penal, calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători, iar noțiunea de calificare a infracțiunii cuprinde determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală.

Lipsa unei părți componente ale infracțiunii echivalează cu lipsa elementelor constitutive a infracțiunii, iar în condițiile când din învinuirea adusă lipsesc caracteristici care sînt obligatorii pentru componența de infracțiune, instanța de judecată va ajunge la concluzia de a pronunța o hotărîre de achitare în privința persoanei puse sub învinuire.

Articolul 361 alin.(1) Cod penal, pentru care a fost condamnat Miron Nicolae, prevede răspunderea penală pentru falsificarea, deținerea și folosirea documentului oficial fals (extrasul nr. 541), care acordă drepturi sau eliberează de obligații.

Înțelesul noțiunii de „falsificare” constă atît în modificarea totală a documentelor oficiale, cît și prin introducerea în document a unor informații falsificate. Aceasta se poate realiza prin următoarele modalități: ștergerea, adăugarea, corectarea conținutului textului, schimbarea datei, falsificarea

semnăturii persoanei cu funcție de răspundere

Astfel, prin „*deținerea documentelor oficiale false*” trebuie de înțeles posedarea unor asemenea documente.

Potrivit circumstanțelor cauzei, stabilite de instanța de apel, „*inculpatul după falsificarea sintagmei din rubrica nr. 6 „Alte mijloace fixe” din extrasul nr. 541 (...) înlocuind-o cu sintagma „Instalație de tăiat lemn (pilorama) la suma de 915 lei” a prezentat respectiva probă falsă în instanțele de judecată civilă (...).*”

Aceste circumstanțe de fapt sunt stabilite și argumentate prin probe analizate în cuprinsul deciziei instanței de apel.

Potrivit art. 30 alin. (1) Cod penal, se consideră infracțiune prelungită fapta săvârșită cu intenție unică, caracterizată prin două sau mai multe acțiuni infracționale, comise cu un singur scop, alcătuind în ansamblu o infracțiune.

Totodată, folosirea documentelor oficiale false nu este decît o modalitate a infracțiunii prevăzute la art. 361 Cod penal, o modalitate ca și (confectionarea, vînzarea) documentelor false. De aceea în acord cu art. 30 Cod penal, dacă au la bază aceiași intenție infracțională, confectionarea documentelor oficiale false, urmată de folosirea acestora, reprezintă epizoadele uneia și aceleiași infracțiuni.

Sub un alt aspect, în legătură cu aplicarea regulilor de calificare vizînd concurența de norme, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că, prezentarea unui document oficial fals în calitate de probă în procesul civil intră sub incidența doar a alin. (1) art. 310 Cod penal. În această ipoteză, nu este necesară aplicarea suplimentară a alin. (1) art. 361 Cod penal, avîndu-se în vedere **modalitatea** de folosire a documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații.

În continuare, Colegiul reține că, în cazul în care documentele false, prezentate în calitate de probă în procesul civil, au caracter oficial, apare concurența dintre art. 310 alin. (1) Cod penal (privit ca normă specială) și art. 361 alin. (1) Cod penal (privit ca normă generală). Prezentarea unor informații false care se conțin în documente oficiale se înfățișează ca un caz specific de **folosire** a documentelor oficiale false care acordă drepturi sau eliberează de obligații. Prin urmare, instanța de recurs menționează că, în asemenea circumstanțe, fapta nu poate fi încadrată în baza art. 361 Cod penal – deoarece aceasta este o normă generală.

La fel, Colegiul penal remarcă că, în speța supusă judecării, se atestă concurența pe de o parte a art. 361 alin. (1) Cod penal (utilizarea unor documente oficial false) și un întreg art. 310 alin. (1) Cod penal (prezentarea unor documente oficial false în calitate de probe în procesul civil).

Totodată, art. 118 Cod penal, stipulează că concurența dintre o parte și un întreg reprezintă existența a două sau mai multor norme penale, una din ele cuprinzând fapta prejudiciabilă în întregime, iar celelalte - numai unele părți ale ei.

Alin. (2) al aceluiași articol prevede că calificarea infracțiunilor în cazul concurenței dintre o parte și un întreg se efectuează în baza normei care cuprinde în întregime toate semnele faptei prejudiciabile săvârșite.

Concluzionând cele enunțate mai sus, Colegiul lărgit conchide că în speță acțiunile lui Miron Nicolae, urmează a fi calificate în baza art. 310 alin. (1) Cod penal, fără o încadrare suplimentară în baza unei alte norme penale.

Astfel, instanța de recurs reține că, temeiul sub aspectul căruia se motivează recursul, este prezent în speța examinată din punct de vedere al existenței erorii de drept care, cu certitudine, determină necesitatea casării hotărârilor pronunțate în cauza lui Miron N. pe capătul de învinuire în baza art.361 alin.(1) Cod penal, or, în speță, reieșind din circumstanțele cauzei, așa cum au fost stabilite de instanțele de fond, acțiunile inculpatului Miron N., se circumscriu infracțiunii prevăzute de art.310 alin.(1) Cod penal.

În consecință, Colegiul penal conchide că, la caz, este incident temeiul prevăzut de art.390 alin.(1) pct.3) Cod de procedură penală, și anume fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, care duce la casarea hotărârilor judecătorești în partea condamnării lui Miron N. în baza art.361 alin.(1) Cod penal și adoptarea unei noi hotărâri de achitare a inculpatului pe acest capăt de învinuire.

8.1 Cu referire la condamnarea lui Miron Nicolae în baza art.310 alin.(1) Cod penal, instanța de recurs constată că, instanța de apel a examinat complet și obiectiv toate probele administrate la dosar, verificându-le sub aspectul pertinentei și concludenței, atât pe cele obținute în procesul urmăririi penale, cât și în cadrul ședințelor de judecată, fapt ce face ca concluzia instanței de apel privind vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii date, să fie justă și întemeiată.

Conținutul probelor și valoarea lor probatorie este analizată desfășurat

și minuțios în textul hotărîrii instanței de apel, care în coroborare demonstrează complet vina inculpatului în fapta incriminată, astfel Colegiul consideră justă concluzia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău referitor la corectitudinea stabilirii stării de fapt și calificării acțiunilor inculpatului pe acest capăt de învinuire.

Totodată, instanța de recurs notează că, sancțiunea art.310 alin.(1) Cod penal, prevede amendă în mărime de la 500 la 800 unități convenționale sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar în conformitate cu art.16 alin.(2) Cod penal, infracțiuni ușoare se consideră faptele pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de pînă la 2 ani, inclusiv.

Conform prevederilor art.60 alin.(1) lit. a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvîrșirii infracțiunii ușoare a expirat 2 ani pînă la data rămînerii definitive a hotărîrii instanței de judecată.

Potrivit materialelor dosarului fapta prevăzută de art.310 alin. (1) Cod penal a fost comisă de către Miron N. în anul 2008, prin urmare, din ziua săvîrșirii infracțiunii pînă la data rămînerii definitive a hotărîrii judecătorești – 29 aprilie 2014, a expirat mai mult de 2 ani, temei care atrage necesitatea de a înceta procesul penal în privința inculpatului, în baza acestei legi, cu liberarea lui de răspunderea penală, pe motivul expirării termenului tragerii la răspunderea penală.

Reieșind din cele menționate se impune casarea totală a sentinței și parțială a deciziei Curții de Apel cu dispunerea achitării lui Miron Nicolae pe art. 361 alin. (1) Cod penal, menținînd dispoziția instanței de apel în partea încetării procesului penal în învinuirea adusă în baza art. 310 alin. (1) Cod penal.

În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit. b) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța de recurs, admite recursul, casează parțial sau total hotărîrea atacată și dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod.

În circumstanțele stabilite, Colegiul penal consideră că recursul declarat de inculpatul Miron Nicolae și avocatul acestuia Musteață Sergiu urmează a fi admis, cu casarea parțială a sentinței primei instanțe și deciziei

instanței de apel, și pronunțarea unei noi hotărâri.

9. În temeiul art.434, art.435 alin.(1) pct.2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de inculpatul Miron Nicolae și avocatul acestuia Musteață Sergiu, casează total sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 28 februarie 2014 și parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 aprilie 2014, în latura penală, și pronunță o nouă hotărâre prin care Miron Nicolae se achită de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În rest, dispozițiile hotărârii instanței de apel se mențin.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la 16 decembrie 2014.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Constantin Alerguș

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti

Petru Moraru